

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ЦЕНТР ІНДУСТРІАЛЬНИХ
ПРОБЛЕМ РОЗВИТКУ

АНАЛІТИЧНА ЗАПИСКА
Пропозиції до проєкту Закону України
«Про трансфер технологій»

Харків, 2026

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
КЛЮЧОВІ ІНСТИТУЦІЙНІ ТА РЕГУЛЯТОРНІ БАР'ЄРИ ДЛЯ НАУКОВИХ УСТАНОВ, ЯКІ Є НЕПРИБУТКОВИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ І ФІНАНСУЮТЬСЯ ЗА РАХУНОК БЮДЖЕТНИХ КОШТІВ	4
ПРОПОЗИЦІЇ ДО ЗАКОНОПРОЄКТУ В ЦІЛОМУ	8
ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО ТЕРМІНОЛОГІЇ ЗАКОНОПРОЄКТУ	12
ПРОПОЗИЦІЇ ТА ЗАУВАЖЕННЯ ЩОДО ЗМІСТУ ОКРЕМИХ СТАТЕЙ ЗАКОНОПРОЄКТУ	14
ПРОПОЗИЦІЇ РЕДАКЦІЙНОГО ХАРАКТЕРУ	18
ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ ВІД ВРАХУВАННЯ ПРОПОЗИЦІЙ	20

ВСТУП

Необхідність прийняття Закону України «Про трансфер технологій» підтверджується наявністю системного розриву між результатами наукової діяльності та їх практичним впровадженням у реальному секторі економіки. Представлений Законопроект спрямований на створення сприятливих правових, економічних та організаційних засад для ефективного введення результатів наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок у господарський оборот реального сектору економіки. Законопроект містить низку прогресивних норм, які відповідають ст. 159 Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, зокрема:

- скасування застарілих та обтяжливих процедур державної реєстрації та погодження договорів трансферу технологій;
- розширення прав державних наукових установ та закладів вищої освіти щодо виступу засновниками/співзасновниками юридичних осіб (стартапів, спін-офів);
- закріплення майнових прав на створені за бюджетні кошти технології за їх безпосередніми розробниками (ст. 17), а також збереження статусу доходів від трансферу як власних надходжень наукової установи (ст. 26, нова редакція ст. 60);
- право Національної академії наук України та галузових відділень створювати офіси трансферу технологій при підпорядкованих установах (ст. 21, ч. 2);
- запровадження сучасних інструментів фінансової підтримки інноваційної діяльності (інноваційні ваучери, гранти тощо).

Позитивно сприймаючи впровадження такого Законопроекту, тим не менш, вважаємо за необхідне висловити ряд зауважень і пропозицій, які, на думку науковців НДЦ ІПР НАН України, поліпшать якість Законопроекту та окремих його норм.

Зокрема, практичний досвід НДЦ ІПР НАН України у сфері формування індустріальної політики та детальний аналіз тексту законопроекту дозволяють зробити висновок про наявність суттєвих бар'єрів, які можуть заблокувати практичну імплементацію закону в академічному секторі.

Розроблені фахівцями НДЦ ІПР НАН України пропозиції і зауваження можна умовно розподілити на декілька груп, які перелічені нижче.

КЛЮЧОВІ ІНСТИТУЦІЙНІ ТА РЕГУЛЯТОРНІ БАР'ЄРИ ДЛЯ НАУКОВИХ УСТАНОВ, ЯКІ Є НЕПРИБУТКОВИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ І ФІНАНСУЮТЬСЯ ЗА РАХУНОК БЮДЖЕТНИХ КОШТІВ

1. Законодавча невизначеність рівнів технологічної готовності (TRL) та фінансовий бар'єр оцінки розробок

Попри використання категорії «рівень технологічної готовності» у ст. 1, 32 та 36 проєкту Закону, загалом законопроект не містить нормативного визначення поняття «рівень технологічної готовності (TRL)» та його нормативної шкали, що створює правову невизначеність і ризик довільного тлумачення критеріїв зрілості розробок підзаконними актами.

Ч. 2 ст. 24 проєкту Закону України «Про трансфер технологій» та ч. 5 ст. 60 Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» (у редакції розділу VI проєкту Закону України «Про трансфер технологій») встановлюють уніфіковану вимогу щодо обов'язкового проведення незалежної оцінки майнових прав на всі технології, що вносяться до статутних капіталів створюваних юридичних осіб. Для державних наукових установ проведення високовартісної незалежної оцінки формує фінансовий бар'єр на ранніх етапах технологічної готовності розробок (TRL 1–5), коли ринкова вартість об'єктивно ще не сформована, а витрати на послуги оцінювачів у кошторисах установ не передбачені.

2. Правова незахищеність наукових установ в умовах венчурного характеру комерціалізації розробок

Створення академічних стартапів і комерціалізація технологій на ранніх стадіях об'єктивно характеризуються високим рівнем комерційного та венчурного ризику. Ст. 24 проєкту Закону та п. 3 Розділу VI (нова редакція статті 60 Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність») надають державним науковим установам право виступати засновниками (співзасновниками) стартапів і спін-офів та вносити майнові права до їхніх статутних капіталів, однак у проєкті Закону повністю відсутні норми щодо розмежування господарського ризику та відповідальності органів управління.

За чинного регуляторного середовища та вимог ч. 5 ст. 22 і ч. 2 ст. 24 щодо обов'язкової вартісної оцінки й постановки технологій на баланс, будь-яка ринкова невдача чи недосягнення очікуваного прибутку, створеною юридичною особою, неминуче трактується контролюючими органами як нанесення майнової шкоди державі чи неефективне управління об'єктами державної власності.

3. Казначейські обмеження та ризик вилучення доходів установи

Ч. 4 Ст. 24, ч. 1 Ст. 26 проєкту Закону України «Про трансфер технологій» та ч. 7 Ст. 60 Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» (у редакції розділу VI проєкту) визначають доходи від трансферу технологій (дивіденди, ліцензійні платежі, кошти від продажу часток) як власні надходження наукових установ, але у проєкті Закону відсутні гарантії їх захисту від казначейських обмежень. За чинного бюджетного законодавства розміщення цих коштів на казначейських рахунках створює ризик їх операційного блокування або вилучення залишків спеціального фонду наприкінці бюджетного періоду. Проблема також пов'язана з внутрішньою суперечністю самого пакета документів: розділ 5 пояснювальної записки стверджує про відсутність потреби у фінансуванні, тоді як ст. 30 Законопроєкту прямо передбачає бюджетні інструменти (державні гарантії, гранти, ваучери, податкові пільги, страхові компенсації). Без узгодження цих положень інструменти державної підтримки залишаться декларативними.

4. Невизначеність статусу Агенції прикладних досліджень

Ст. 19 проєкту Закону України «Про трансфер технологій» передбачається створення Агенції прикладних досліджень, метою якої є «виконання завдань, пов'язаних із налагодженням взаємодії між наукою та реальним сектором економіки, з метою забезпечення підтримки інноваційної діяльності закладів вищої освіти та наукових установ». Проте нормативна конструкція Агенції суперечить цій меті: організаційно-правова форма визначена як «юридична особа (структурний підрозділ) юридичної особи» (ч. 1 ст. 19), що позбавляє її адміністративної автономії; Агенція відносяться до загального переліку суб'єктів інфраструктури (ч. 2 ст. 18), що обмежує її статус;

порядок фінансування та управління покладено на Кабінет Міністрів України (ч. 3 ст. 19), але взаємодію з іншими фондами, зокрема Національним фондом досліджень України, не визначено. За таких умов наукові установи будуть змушені взаємодіяти з розрізненими галузевими міністерствами за відсутності єдиної національної точки входу для фінансування та координації прикладних розробок.

5. Обмеження фінансування персоналу офісів трансферу технологій на стартовому етапі

За Ст. 21 проєкту Закону України «Про трансфер технологій» офіси трансферу технологій мають виконувати низку складних завдань (ч. 3 ст. 21). Однак проєкт Закону не встановлює механізму оплати праці висококваліфікованих фахівців, необхідних для виконання цих функцій. Тарифні сітки бюджетної сфери неспроможні залучити фахівців з ринковим рівнем заробітної плати, що призводить до кадрового голоду в новостворених офісах. А оплата за рахунок коштів спеціального фонду від трансферу технологій (ст. 25) створює замкнене коло: коли установа, яка тільки формує офіс трансферу технологій, не має ще надходжень від трансферу, а без кваліфікованих фахівців не може здійснити угоди, які б формували такі надходження.

6. Невизначеність статусу валоризації знань і нетехнічних результатів досліджень

Проєкт Закону «Про трансфер технологій» дає визначення «валоризації знань» у ст. 1, однак розміщує це поняття виключно в преамбулах: у визначенні «технологічне партнерство», у визначенні «трансфер знань». У ст. 21 «офіс валоризації знань» наведений просто як один з підрозділів офісу трансферу технологій, без окремих завдань. У ст. 19 серед завдань Агенції прикладних досліджень сприяння «трансферу знань та технологій» згадано одним словосполученням, без розмежування. Таким чином, офіси валоризації знань фігурують у проєкті виключно декларативно, без отримання власного правового змісту. Натомість усі оперативні розділи проєкту Закону – управління (розділ II), суб'єкти й інфраструктура (розділ III), механізми й

форми (розділ IV), стимулювання (розділ V) – побудовані виключно навколо понять «технологія» і «трансфер технологій». Операційне визначення «технологія» у ст. 1 вимагає, щоб результат «становив об'єкт права інтелектуальної власності, ноу-хау або їх поєднання» і стосувався конкретно «розробки, виробництва або використання продукту (продукції) та/або послуг». Усі інструменти державної підтримки (ст. 30–36) адресовані виключно «трансферу технологій», без охоплення механізмів підтримки валоризації знань. Наукові продукти установ гуманітарних напрямів досліджень не підпадають під визначення «технологія» і відповідно випадають з усієї інфраструктури підтримки, оскільки закон не дає прямого роз'яснення для нетехнічних результатів досліджень.

7. Нормативна неузгодженість між загальною (стаття 24 проєкту Закону «Про трансфер технологій») та спеціальною (статтю 60 Закону «Про наукову і науково-технічну діяльність») нормами для державних наукових установ

Пропоновані зміни щодо спрощеної оцінки на ранніх рівнях технологічної готовності TRL 1–5 (ст. 24 проєкту Закону України «Про трансфер технологій») адресовані широкому колу суб'єктів трансферу технологій. Водночас саме для державних наукових установ і закладів вищої освіти проєкт встановлює нову редакцію ст. 60 Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» (розділ VI, пункт 3), яка не містить жодного з запропонованих пом'якшень. Зокрема, у ч. 5 Ст. 60 встановлена вимога проведення «незалежної оцінки» без винятків для ранніх TRL і без механізмів захисту від венчурних ризиків. За принципом пріоритету спеціальної норми над загальною органи державного фінансового контролю при перевірках установ НАН України застосовуватимуть саме жорсткішу спеціальну норму статті 60, а не пом'якшену норму статті 24.

ПРОПОЗИЦІЇ ДО ЗАКОНОПРОЄКТУ В ЦІЛОМУ

1. У пояснювальній записці зазначено, що «Реалізація проєкту акта не потребує фінансування з державного чи місцевого бюджету.» Проте, Розділ V Законопроєкту – «Стимулювання та державна підтримка трансферу технологій» (ст. 30-36) прямо передбачають наявність бюджетних витрат.

Пропонуємо: відредагувати відповідним чином Пояснювальну записку до Законопроєкту.

2. Потребує уточнення повноважень окремих центральних органів виконавчої влади (далі - ЦОВВ).

По-перше. У ст. 6 Законопроєкту – Повноваження центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сферах освіти і науки, наукової, науково-технічної діяльності, інноваційної діяльності в зазначених сферах, трансферу технологій передбачається, що цей орган забезпечує надання державної підтримки суб'єктам господарювання, які впроваджують результати наукових досліджень та науково-технічних (експериментальних) розробок;

Але, цей ЦОВВ не відповідає за розвиток реального сектору економіки. Тому доцільно перенести відповідальність за підтримку суб'єктів господарювання у сферу відповідальності ЦОВВ, що забезпечує формування державної політики у сфері інноваційної діяльності в реальному секторі економіки (стаття 7 Законопроєкту).

По-друге. У ст. 6 – Повноваження центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сферах освіти і науки, наукової, науково-технічної діяльності, інноваційної діяльності в зазначених сферах, трансферу технологій та ст. 8 – Повноваження центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері цифрових інновацій та технологій повноваження двох ЦОВВ частково перетинаються у частині цифровізації трансферу технологій. Доцільно зосередити повноваження у ЦОВВ, що забезпечує формування державної політики у сфері цифрових інновацій та технологій – табл. 1.

Таблиця 1

Стаття 6	Стаття 8
пропонується виключити забезпечує цифровізацію процесів трансферу технологій, розвиток цифрової інфраструктури трансферу технологій, а також надання доступу до баз даних кон'юнктурно-економічної, патентної та науково-технічної інформації, у тому числі, іноземних	пропонується редакція: енріє цифровізації забезпечує цифровізацію процесів трансферу технологій, розвитку цифрової інфраструктури трансферу технологій, а також надання доступу до баз даних кон'юнктурно-економічної, патентної та науково-технічної інформації, у тому числі, іноземних

3. Невизначеність порядку розробки і використання баз даних технологій.

Ведення баз даних передбачено для наступних ЦОВВ – табл. 2

Таблиця 2

Орган виконавчої влади	
ЦООВ, що забезпечує формування державної політики у сфері інноваційної діяльності в реальному секторі економіки (стаття 7)	Забезпечує формування баз даних про технології, майнові права, зокрема про майнові права інтелектуальної власності, які належать підприємствам, науковим установам, організаціям, що належать до сфери управління, та доступ до них осіб, заінтересованих у використанні певної технології
ЦОВВ, що забезпечує формування державної політики у сфері цифрових інновацій та технологій (стаття 8)	Забезпечує формування та ведення баз даних технологій з питань, що належать до компетенції
ЦООВ, що забезпечує формування державної політики з питань національної безпеки у воєнній сфері, сферах оборони і військового будівництва (стаття 9)	Забезпечує формування та ведення баз даних технологій з питань, що належать до компетенції

До наведеного розподілу повноважень щодо формування та ведення бази даних технології виникає ряд питань

а) Чи потрібно формування декількох баз даних?

б) База даних, що формується ЦООВ, що забезпечує формування державної політики у сфері інноваційної діяльності в реальному секторі економіки охоплює тільки підприємства, наукові установи, організації, що належать до сфери управління.

При такому формулюванні залишаються не врегульованими питання створення бази даних технологій, які розроблені суб'єктами господарювання,

які не належать до сфери управління цього ЦООВ (приватні установи та організації, установи НАН України, галузевих академій наук, підпорядковані МОН, або Фонду державного майна України тощо)

в) вимоги до бази даних технологій, що формується цим ЦООВ не співпадають з визначенням бази даних технології, яке наведено в ст. 1 Законопроекту – табл. 3.

Таблиця 3

Стаття 1	Стаття 7
база даних технологій – впорядкована сукупність структурованих відомостей про технології, зокрема, стосовно рівня їхньої технологічної готовності, належності майнових прав, оцінки комерційної придатності, а також можливих форм трансферу технологій, що зафіксовані в електронній формі для забезпечення швидкого пошуку, аналізу та здійснення трансферу технологій	база даних про технології, майнові права, зокрема про майнові права інтелектуальної власності

У той же час, ЦООВ, що забезпечує формування державної політики у сферах освіти і науки, наукової, науково-технічної діяльності, інноваційної діяльності в зазначених сферах, **трансферу технологій** не наділяється Законопроектом повноваженнями щодо ведення баз даних технологій.

Пропонуємо:

обов'язок формування та ведення бази даних технологій, які належать (розроблені) господарюючими суб'єктами незалежно від їх форм власності і відомчої підпорядкованості покласти на центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сферах освіти і науки, наукової, науково-технічної діяльності, інноваційної діяльності в зазначених сферах, трансферу технологій

В окремих випадках відповідні повноваження пропонується покласти на центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики з питань національної безпеки у воєнній сфері, сферах оборони і військового будівництва.

4. Для практичного застосування окремих норм потрібне різноманітне методичне забезпечення, необхідність розробки якого враховано тільки

частково. Зокрема потребує методичного забезпечення застосування наступних правових норм, передбачених Законопроектом – табл. 4.

Таблиця 4

Стаття	Методичне забезпечення, потрібне для реалізації вимог
Стаття 15. Розробники технологій	Здійснення оцінки комерційної придатності технології
Стаття 19. Агенція прикладних досліджень	Здійснення моніторингу та аналізу ефективності впровадження (комерціалізації) технологій;
Стаття 21. Офіси трансферу технологій та інші підрозділи трансферу технологій	Проведення оцінки технологічного, ринкового та патентного потенціалу технологій; Проведення маркетингових досліджень; Розроблення стратегій комерціалізації, обрання форм трансферу технологій; Розробка маркетингової стратегії та забезпечення просування технологій на ринок
Стаття 22. Механізми трансферу технологій	Оцінка комерційної придатності технології відповідно до стандартів патентних та патентно-кон'юнктурних досліджень
Стаття 35. Інноваційний ваучер на підтримку трансферу технологій	Оцінка технологічного та ринкового потенціалу технології; Проведення маркетингових досліджень; Оцінка прав на об'єкти інтелектуальної власності; Розроблення стратегії комерціалізації майнових прав інтелектуальної власності; Розроблення маркетингових стратегій та забезпечення просування технологій на ринок

Пропонуємо передбачити норми, що встановлюють обов'язковість розробки методичного забезпечення з визначенням ЦООВ, який затверджує відповідну розробку

Розробка відповідного методичного забезпечення дозволить обґрунтовано оцінювати ефекти та ті чи інші витрати й уникнути неоднозначності трактувань під час перевірок контролюючих органів.

ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО ТЕРМІНОЛОГІЇ ЗАКОНОПРОЄКТУ

Стаття 1 Визначення термінів

Потребує, на нашу думку, корегування окремих термінів та включення додаткових термінів:

1. Термін «технологія» - табл. 5

Таблиця 5

Редакція Законопроекту	Редакція, що пропонується	Обґрунтування пропозиції
Технологія – результат наукової, науково-технічної та/або інноваційної діяльності, що містить перелік, строк, порядок та послідовність виконання операцій, процес виробництва та/або реалізації і зберігання продукції,....	технологія – результат наукової, науково-технічної та/або інноваційної діяльності, що містить перелік, строк, порядок, умови , послідовність виконання операцій, устаткування та/або інструменти для їх здійснення , процес виробництва та/або реалізації і зберігання продукції...	1. Умови виконання операцій (наприклад, тиск, температура, необхідність застосування каталізаторів тощо), а також перелік необхідного устаткування та/або інструментів дозволяють більш повно описати кожну окрему технологію 2. Питання реалізації продукції (послуг), на нашу думку, не є складовим елементом технології

Пропонуємо: врахувати наведені уточнення

2. У визначеннях «високотехнологічна продукція», «високотехнологічне виробництво», використовуються такі критерії визнання, як: «високий рівень технологічної новизни», «високий рівень наукоємності», «високий рівень технологічної готовності». У тексті Законопроекту відсутні методики визначення відповідних рівнів, та значення цих рівнів, за яких технологія чи продукція можуть визнаватися такими.

Пропонуємо, в тексті Закону передбачити необхідність розробки відповідних методик і критеріїв та визначити ЦООВ, який їх повинен розробити та затвердити.

У якості прикладу може використовуватися методика OECD, в якій рівень технологій визначається за витратами на R&D з урахуванням лагу (<https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/1997/01/revision-of->

[the-high-technology-sector-and-product-classification_g17a152c/134337307632.pdf](https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2018/55/section/17a/152c/134337307632.pdf)).

3. У визначенні поняття «високотехнологічне виробництво» використовується формулювання «витрати на наукові дослідження та науково-технічні (експериментальні) розробки становлять значну частку у доданій вартості або обсязі реалізованої продукції». Потребує уточнення критерій того, що може вважатися значною часткою.

Пропонуємо. Такий критерій може бути встановлений на рівні більше 1,5-2 % валової доданої вартості (тобто більше середніх витрат по країнах ЄС), або встановлюватися відносно інших секторів економіки України, а саме на рівні 75%-квartilю розподілу частки витрат на дослідження та розробки по видах економічної діяльності.

4. Серед напрямів державної підтримки зазначено «проведення інкубаційних та акселераційних програм» (Ст. 4. П.2). У Ст. 18, п. 2 згадуються бізнес-інкубатори та бізнес-акселератори.

Пропонуємо доповнити статтю 1 визначенням термінів бізнес-інкубатори та бізнес-акселератори

5. У ст. 7 – Повноваження центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері інноваційної діяльності в реальному секторі економіки серед іншого передбачено, що цей орган:

...визначає основні напрями удосконалення ринку технологій, формування вторинного ринку за принципами економічної заінтересованості;

У зв'язку з цим пропонуємо надати визначення вторинного ринку

6. Попри використання категорії «рівень технологічної готовності» у ст. 1, 32 та 36 проєкту Закону, законопроект не містить визначення поняття «рівень технологічної готовності (TRL)» та його нормативної шкали. Це створює правову невизначеність і ризик довільного тлумачення критеріїв зрілості розробок підзаконними актами.

Пропонуємо доповнити статтю 1 визначенням «рівень технологічної готовності» та дев'ятирівневою шкалою від рівня TRL 1 – TRL 9.

ПРОПОЗИЦІЇ ТА ЗАУВАЖЕННЯ ЩОДО ЗМІСТУ ОКРЕМИХ СТАТЕЙ ЗАКОНОПРОЄКТУ

1. У ст. 2. Законодавство у сфері трансферу технологій

П. 1 ст. 2 пропонуємо доповнити перелік наступними законодавчими актами:

«Податковий кодекс України»: статтею 30 Законопроекту передбачається встановлення особливого режиму оподаткування доходів від використання об'єктів права інтелектуальної власності; надання права на податкові пільги, запровадження пільгових умов оподаткування

«Про державну допомогу суб'єктам господарювання» - у Законопроекті цей Закон згадується в ст. 32 (п. 3), ст. 35 (п.6), ст. 36 (п. 6).

2. Ст. 11. Повноваження Національного органу інтелектуальної власності у сфері трансферу технологій

Пропонуємо обов'язок забезпечення розвитку професійних компетентностей у сфері трансферу технологій та здійснення сертифікації менеджерів з трансферу технологій та ведення бази даних менеджерів з трансферу технологій:

Виключити з повноважень Національного органу інтелектуальної власності у сфері трансферу технологій;

Додати до повноважень ЦОВВ, що забезпечує формування державної політики у сферах освіти і науки, наукової, науково-технічної діяльності, інноваційної діяльності в зазначених сферах, трансферу технологій (ст. 6).

3. Ст. 24. Використання прав на технологію при створенні юридичних осіб.

У ч. 2 пропонуємо спростити процедуру проведення незалежної оцінки для державних наукових установ на ранніх етапах технологічної готовності розробок (TRL 1–5), коли ринкова вартість не сформована (табл. 6).

Таблиця 6

Чинна редакція проєкту	Пропонована редакція
«Визначення вартості майнових прав на технологію, що вноситься до статутного капіталу інших юридичних осіб... здійснюється на підставі оцінки вартості майнових прав на технології».	Замінити на: «...здійснюється на підставі незалежної оцінки або, за рішенням вченої ради розробника, за спрощеною методикою на основі фактичних документально підтверджених витрат на її створення для розробок з рівнем технологічної готовності TRL 1–5».

4. Ст. 25. Виплата винагороди авторам технологій та особам, які здійснюють їх трансфер.

Пропонуємо доповнити ч. 1 ст. 24, що «Умови оплати праці та матеріального заохочення працівників підрозділів трансферу технологій встановлюються розробником самостійно у межах коштів спеціального фонду без застосування обмежень єдиної тарифної сітки, а на етапі формування підрозділу — за рахунок коштів державної підтримки розвитку інфраструктури трансферу технологій, передбаченої ст. 34 цього Закону».

5. Ст. 26. Використання коштів, одержаних у результаті трансферу технологій, створених за бюджетні кошти .

Пропонуємо доповнити ч. 1 ст. 26, реченням: «Зазначені кошти є власними надходженнями наукової установи, не підлягають вилученню або списанню до бюджетів будь-яких рівнів наприкінці бюджетного періоду, і використовуються відповідно до затвердженого кошторису».

6. Ст. 28. Особливості механізму трансферу технологій, які передаються юридичними особами, що зареєстровані в інших країнах, або фізичними особами – іноземцями або особами без громадянства, в Україну за бюджетні кошти

Останній абзац п. 2:

...При ввезенні в Україну технологій, придбання яких передбачається за бюджетні кошти, забороняється також укласти договори, що стосуються трансферу технологій іноземного виробництва, якщо в Україні є їхні вітчизняні аналоги.

Пропонуємо доповнити словами «які зареєстровані в базі даних технологій»

7. Ст. 30 Інструменти стимулювання та державної підтримки трансферу технологій

Пропонуємо викласти перше речення в такій редакції: «Держава стимулює та підтримує трансфер технологій та валоризацію знань шляхом...»

8. Ст. 34 Державна підтримка створення, функціонування та розвитку інфраструктури трансферу технологій.

Пропонуємо викласти перше речення в такій редакції: «Державна підтримка створення, функціонування та розвитку інфраструктури трансферу технологій та валоризації знань...»

Розширення дії державної підтримки на валоризацію знань дозволить офісам валоризації знань отримати доступ до фінансування за рахунок державної підтримки інфраструктури.

9. У Ст. 35. Інноваційний ваучер на підтримку трансферу технологій.

Пропонуємо викласти в такій редакції: «Інноваційний ваучер на підтримку трансферу технологій та валоризації знань може надаватися...» (ч. 1)

10. Ст. 36 Грантова підтримка трансферу технологій

Пропонуємо викласти в такій редакції: «Грантова підтримка трансферу технологій та валоризації знань за рахунок коштів державного бюджету запроваджується з метою стимулювання перетворення результатів наукових досліджень та розробок на комерційно успішні продукти та послуги...» (ч. 2)

11. Стаття 60 Закону «Про наукову і науково-технічну діяльність» (розділ VI, пункт 3 проєкту Закону «Про трансфер технологій»)

Пропонуємо внести до нової редакції статті 60 зміни, ідентичні за змістом до запропонованих змін до статті 24.

11. Відсутність перехідних положень для чинних договорів і зареєстрованих технологій

Прикінцеві положення скасовують чинний Закон «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій» і надають Кабінету Міністрів України 9 місяців на приведення підзаконних актів у відповідність, але не визначають правовий механізм для вже укладених договорів, вже зареєстрованих технологій та вже утворених офісів трансферу технологій, що діяли за попереднім законом, включно з тими, що функціонують в установах НАН України.

12. Передбачається, що КМУ розробить декілька НПА, необхідних для реалізації Закону – табл. 7

Таблиця 7

Стаття	Підпорядковані НПА
Стаття 5, п. 1	Порядок формування та ведення баз даних технологій
	Порядок моніторингу результативності державної підтримки трансферу технологій
Стаття 19, п. 3	3. Порядок створення, функціонування, врегулювання фінансових та матеріально-технічних питань, пов'язаних з діяльністю, а також припинення діяльності Агенції прикладних досліджень
Стаття 20, п. 3	Порядок створення, функціонування, врегулювання фінансових та матеріально-технічних питань, пов'язаних з діяльністю, а також припинення діяльності регіонального центру трансферу технологій
Стаття 25, п. 3	Мінімальні ставки винагороди авторам технологій та особам, які здійснюють їх трансфер
Стаття 26, п. 2	Порядок і напрями використання коштів, одержаних у результаті трансферу технологій, створених за рахунок бюджетних коштів
Стаття 31, п. 3	Порядок фінансування спільних прикладних наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок на замовлення бізнесу
Стаття 32, п. 4	Порядок фінансування інноваційних проєктів між суб'єктами підприємництва та закладами вищої освіти та/або науковими установами, а також створення ними спільних високотехнологічних виробництв
Стаття 33, п. 4	Порядок фінансування інноваційних проєктів між суб'єктами підприємництва та закладами вищої освіти та/або науковими установами, а також створення ними спільних високотехнологічних виробництв
Стаття 34, п. 2	Порядок фінансування на конкурсній основі створення, функціонування та розвитку інфраструктури трансферу технологій
Стаття 35, п. 5	Порядок надання інноваційного ваучера на підтримку трансферу технологій за рахунок коштів державного бюджету
Стаття 36, п. 5	Порядок надання грантової підтримки трансферу технологій за рахунок коштів державного бюджету
Стаття 37, п. 3	Порядок запровадження, функціонування та критерії відбору учасників спеціальних регуляторних режимів для тестування нових технологій

В зв'язку з цим у п. 5 Перехідних положень пропонуємо додати норму щодо термінів розробки передбачених нормативно-правових актів

ПРОПОЗИЦІЇ РЕДАКЦІЙНОГО ХАРАКТЕРУ

1. Пропозиції до статті Статті 16. Набувачі технологій.

У п. 1 внести редакційну правку (пропущено слово):

Таблиця 8

Редакція Законопроекту	Редакція, що пропонується
1. Набувачами технологій є фізичні або юридичні особи незалежно від організаційно-правової форми та форми власності, яким надається право на використання технології, або до них переходять майнові на технологію , з метою її впровадження у власну діяльність, виробництва товарів, надання послуг або подальшої комерціалізації	1. Набувачами технологій є фізичні або юридичні особи незалежно від організаційно-правової форми та форми власності, яким надається право на використання технології, або до них переходять майнові права на технологію , з метою її впровадження у власну діяльність, виробництва товарів, надання послуг або подальшої комерціалізації

2. Пропозиції до статті 20. Регіональні центри трансферу технологій

У п. 1 та 2, на нашу думку, слід казати не про регіони, а про розробників, що знаходяться у регіоні.

Наприклад, пропонуємо внести редакційну правку в п. 1:

Таблиця 9

Редакція Законопроекту	Редакція, що пропонується
1. Регіональний центр трансферу технологій є юридичною особою (структурним підрозділом), метою діяльності якої є забезпечення трансферу (комерціалізації) технологій (наукових результатів) конкретного регіону,...	1. Регіональний центр трансферу технологій є юридичною особою (структурним підрозділом), метою діяльності якої є забезпечення трансферу (комерціалізації) технологій (наукових результатів) розробників конкретного регіону...

3. Пропозиції до Статті 23. Форми трансферу технологій.

У п. 2 пропонується окремі абзаци пропонується викласти в наступній редакції:

Таблиця 10

Редакція Законопроекту	Редакція, що пропонується
У разі необхідності сторони на власний розсуд можуть укласти і інші договори, пов'язані із трансфером технологій, зокрема, договори щодо:	У разі необхідності сторони на власний розсуд можуть укласти і інші договори, пов'язані із трансфером технологій, зокрема, договори щодо:

... договори, які містять умови щодо передавання прав на ноу-хау, техніко-економічні обґрунтування, плани, інструкції, специфікації, креслення та інші інформаційні матеріали про технології, необхідні для ефективного їх використання, включаючи обмеження, пов'язані з умовами збереження конфіденційності інформації про технології під час їх використання; договори, які містять умови щодо передавання технічних знань, необхідних для монтажу, експлуатації та забезпечення функціонування обладнання, придбання чи оренди, монтажу і використання машин, обладнання, комплектувальних частин та матеріалів; договори, які містять умови щодо передавання прототипів, зразків продукції та матеріальних носіїв інформації; договори, які містять умови щодо проведення комплексу інженерних, екологічних або інших робіт, необхідних для застосування технологій;	... договори, які містять умови щодо передавання прав на ноу-хау, техніко-економічні обґрунтування, плани, інструкції, специфікації, креслення та інші інформаційні матеріали про технології, необхідні для ефективного їх використання, включаючи обмеження, пов'язані з умовами збереження конфіденційності інформації про технології під час їх використання; договори, які містять умови щодо передавання технічних знань, необхідних для монтажу, експлуатації та забезпечення функціонування обладнання, придбання чи оренди, монтажу і використання машин, обладнання, комплектувальних частин та матеріалів; договори, які містять умови щодо передавання прототипів, зразків продукції та матеріальних носіїв інформації; договори, які містять умови щодо проведення комплексу інженерних, екологічних або інших робіт, необхідних для застосування технологій;
--	--

Останній абзац цього пункту «інші види договорів, не заборонені законодавством» виключити, оскільки наведений перелік не є вичерпним: «У разі необхідності сторони на власний розсуд можуть укласти і **інші договори**, пов'язані із трансфером технологій, **зокрема,....**»

4. Пропозиції до статті 29. Мета і принципи стимулювання та державної підтримки трансферу технологій.

У п. 2 внести редакційну правку:

Таблиця 11

Редакція Законопроекту	Редакція, що пропонується
2. Стимулювання та державна підтримка трансферу технологій ґрунтується на таких принципах: забезпечення відкритості та рівного доступу всіх суб'єктів трансферу технологій до інформації про державні та інші інструменти підтримки, а також до отримання державної підтримки шляхом проведення відкритих та прозорих конкурсних відборів	Стимулювання та державна підтримка трансферу технологій ґрунтується на таких принципах: забезпечення відкритості та рівного доступу всіх суб'єктів трансферу технологій до інформації про наявні технології, державні та інші інструменти підтримки, а також до отримання державної підтримки шляхом проведення відкритих та прозорих конкурсних відборів

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ ВІД ВРАХУВАННЯ ПРОПОЗИЦІЙ

Врахування наданих пропозицій дозволить:

- створити правовий механізм захисту наукових установ від венчурних ризиків;
- запровадити законодавче визначення рівня технологічної готовності (TRL);
- знизити фінансові бар'єри на ранніх етапах комерціалізації через спрощену оцінку на TRL 1–5;
- усунути нормативну колізію між статтями 24 та 60 для державних наукових установ;
- надати валоризації знань окремий правовий статус;
- забезпечити фінансування персоналу офісів трансферу технологій на ранньому етапі за рахунок державної підтримки;
- гарантувати фінансову автономію позабюджетних доходів наукових установ;
- забезпечити правову визначеність щодо чинних договорів і офісів трансферу технологій на перехідний період;
- зменшити ризики бюджетних установ щодо накладення штрафних санкцій внаслідок неоднозначного трактування окремих норм Закону «Про трансфер технологій»

Колектив Науково-дослідного центру індустріальних проблем розвитку НАН України може взяти участь у розробці таких документів.

Аналітична записка розроблена у: Науково-дослідному центрі індустріальних проблем розвитку НАН України (<https://ndc-ipr.org/>, e-mail: ndc_ipr@ukr.net)

Аналітична записка підготовлена:

Директором НДЦ ІПР НАН України, д.е.н., проф. Хаустовою В. Є.

Головним науковим співробітником відділу промислової політики, член-кореспондентом НАН України, д.е.н., проф. Кизимом М. О.

Зав. відділом промислової політики та енергетичної безпеки НДЦ ІПР НАН України, д.е.н., ст. дослідником Салашенко Т. І.

Зав. сектором енергетичної безпеки та енергозбереження НДЦ ІПР НАН України, к.е.н., доц. Котляровим Є. І.

Зав. відділом макроекономічної політики та регіонального розвитку НДЦ ІПР НАН України, к.е.н., доц. Поляковою О. Ю.

Старшим науковим співробітником сектору макроекономічного аналізу та прогнозування НДЦ ІПР НАН України, к.е.н., ст. дослідником Шликовою В. О.